

ՀԱՎԻՏՅԱՆՍ ՀԱՎԻՏԵՆԻՑ ...

Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու աղոթքներում գեղեցիկ գոհաբանական մի խոսք կա, որը բազմաթիվ անգամներ կրկնվում է. *«Փառք Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգոյն Սրբոյ: Այժմ եւ միշտ եւ յաշտեանս յաշտենից: Ամէն»*: Գիտության և իմաստասիրության աշխարհում նման խոսք գոյություն չունի: Դպրոցական աշակերտները այսպիսի երգեր չեն սովորում: Աշխատանքի ու առևտրի աշխարհում նոյնպես նման բան չեք կարող լսել: *«Փառք Հօր»*-ը և *«Այժմ եւ միշտ»*-ը վուտ կրոնական, եկեղեցական, քրիստոնեական և Աստվածային օրհներգություններ են:

Իբրև հայ քրիստոնյաներ, լավ գիտենք, որ Աստված հավիտենական է, սակայն աշխարհը, բնությունը, տիեզերքն ու Նրա բոլոր ստեղծագործությունները ժամանակավոր են: Մարդն էլ հավիտենական չէ: Մենք բոլորս ծնվում ենք՝ մանուկ, պատանի և չափահաս ենք լինում, ծերանում ու մի օր էլ մահանում ենք: Այս է Աստծու օրենքը մարդու համար: Առաջին մարդը՝ Ադամը չկատարելով Աստծու կամքը ու անհնազանդ գտնվելով Նրա հրամանին, անմահության փոխարեն մահը ժառանգեց. *«...Թո երեսի քրտինքով ուտես հացդ մինչև հող դառնալդ, որից ստեղծվեցիր. որովհետև հող էիր և հող պիտի դառնաս»* (Մանդոց 3:19):

Ամեն մարդ ժամանակի մասին նույն հասկացողությունը չունի և նույն ձևով չի գործածում այն: Մարդիկ կան, որոնք լավ են հասկանում ժամանակի գինը, նույնիսկ կառչում են ընդհանրացրից. *«Ժամանակը թանկ է»*, *«Ժամանակը ոսկի է»*, *«Ժամանակ չունեմ»* ասում են նրանք: Մյուս կողմից ուրիշ մարդիկ էլ կան, որոնք ճիշտ հակառակ ձևով են մտածում: Ժամերը գալիս ու գնում են, նրանց պետքն էլ չի. *«Ժամանակ շատ ունեմ»* ասում են նրանք և ժամադրությունն էլ չեն հարգում, միշտ ուշանում են ու խլում մարդկանց թանկագին ժամանակը, ոչ միայն այդ, ուրիշներին էլ խորհուրդ են տալիս, որ նրանք էլ շշտապեն:

«Ժամանակ չունեմ» հաճախ կրկնվող այս խոսքը մի տեսակ սովորություն դարձած ձև է, որը շատ անգամներ գործածվում է ոչ իր իրական իմաստով, այլ դժբախտաբար, այն օգտագործվում է իբրև առիթ պատասխանատվությունից խուսափելու կամ թերացման պարագային՝ ինքնարդարացման համար:

Մեր Եկեղեցու նշանավոր Հայրերից Սուրբ Գրիգոր Տաթևացին ասում է.

«Ավելի պատվական բան քան ժամանակը՝ չկա... դրա համար կյանքի ժամանակը պետք է լցնել բարի գործերով, որովհետև անցնող ժամանակը ոչ մեկը այլևս ետ չի կարող վերադարձնել»:

Ժամանակը Աստծու կողմից տրված է մեզ, որպեսզի այն օգտագործենք Իր փառքի համար, ուրեմն, այն պետք է արժևորենք մեր դրական աշխատանքով: Հեռացնենք մեզանից ժխտական և բացասական արարքները, որոնք մեզ կորստյան են առաջնորդում: Ինչպես ծառը իր պտղից է ձանաչվում, այնպես էլ մարդը ձանաչվում է իր բարի գործերով:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Խրիմյան Հայրիկը իր «Կտակ և բարի հիշատակ» անվան տակ գեղեցիկ խրատներ է տալիս կյանքի ու մահվան մասին.

«Մարդ, թե՛ այր և թե՛ կին, երբ հիշե յուր օրհաս վախճանը և մտաբերե, թե՛ ինքն մահկանացու է և պիտի մեռնի ու թողու այս աշխարհը, ընտանիք, սիրելիք, գանձ, հարստություն և շատ կալվածները, իմաստուն և արդար տնտես է այն մարդը, եթե ցանկա յուր մահվան և գերեզմանին մեջ ևս ապրի: Եվ ի՞նչպես, կտակավ և բարի հիշատակով, այսինքն յուր սեպիական հարստութենեն մի բաժին հանե ազգին. բաժին հանե աղքատ ընտանյաց առանց երբեք զրկելու յուր տան ընտանիքը: Երջանիկ կլինեք ազգը, երջանիկ կլինեք մեր հայրենիքը, եթե ազգին մեջ գտնված յուրաքանչյուր գանձատեր անձինքը առանց կտակի և հիշատակի չմեռնեն»:

Աշխատենք, որ ժամանակի երեք սահմանումներից՝ անցյալը, ներկան ու ապագան լինեն միակը մեր տրամադրության տակ, այսինքն՝ ներկան օգտագործենք լավագույն ձևով, դասեր քաղելով մեր անցյալից և լավատեսությամբ դիմավորենք ապագան: Անցյալը այլևս ետ չի վերադառնալու, իսկ ապագան կարող է մերը չլինել: Որևէ ընկերություն և կազմակերպություն, որը վուրկ է նորոգվելու ընդունակությունից, չի կարող առաջադիմել, շատ-շատ իր տեղում կմնա, բայց անպայման մի օր կքայքայվի:

«Անցյալը մի հզոր ուժ է այն ժամանակ միայն, երբ դու ես տիրապետում նրան, բայց կդառնա ծանր մի բեռ, երբ նա կտիրապետի քեզ», ասում է 20-րդ դարի Հույն մտածող, գրող և հասարակական գործիչ Կոստանդին Բեցիսը:

Աստված անփոփոխ է: Նույնն էր երեկ, նույնն է այսօր և նույնը պիտի լինի մշտապես: Հավիտենական և անսահման են Աստծու բոլոր երկնային շնորհները՝ Նրա ողորմությունը, բարությունը, գորությունը, սերը, ներողամտությունն ու նախախնամությունը, որոնք չափ ու սահման չունեն:

Ժամանակի մեջ ապրելը մեր մարդկային բնության մի տեսակ «սարտադրանքն» է: Մեր Հայրապետներից երջանկայիշատակ Գարեգին Ա.-ն ասել է. «Ժամանակը սահում է ջրի պես: Եթե կարողանաս մի կաթիլ բռնել, փրկած կլինես և՛ քեզ և՛ կաթիլը հողի ու ծովի մեջ անհայտանալու ճակատագրից»: Այս սողերը կարդալիս մեզանից ամեն մեկը կարող է ինքն իրեն հարց տալ, թե՛ «Քանի՞ կաթիլ բռնեցի իմ ամբողջ կյանքի ընթացքում, որոնք կարող էին ուրիշների հոգու ծարավը հագեցնել»: Դժվար է հաշվել:

Մեր Տերը իր կյանքով ու իր Հաղթական Հարությամբ, մարդուն դարձրեց հավիտենականության ժառանգորդը: Նա եկավ ու հաստատեց մի Թագավորություն, որտեղ վերջ են գտնում արցունքը, ցավն ու տրամությունը: Եկեք այս կարճ կյանքի ընթացքում մեր բարի գործերով արժանի լինենք այդ Երկնային Թագավորությանը: Ամեն: